

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

Реформування системи освіти в Україні, її адаптація до вимог міжнародного співтовариства, динаміка змін чинного законодавства та підзаконних нормативно-правових актів у сфері освітньої діяльності визначають потребу в постійному розвитку правової компетентності педагогічних працівників із метою якісного виконання завдань професійної діяльності. Зазначене зумовлює необхідність безперервного професійного розвитку педагога для успішного здійснення педагогічної діяльності в умовах динамічних змін у різних сферах життєдіяльності. Виконанню цієї вимоги сьогодні має сприяти впроваджена в Україні концепція неперервної освіти впродовж життя.

Інструментарієм, спрямованим на особистісний та професійний розвиток педагогів, є, насамперед, освіта дорослих. У статті розглянуто основні напрями розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів у системі освіти дорослих. Установлено, що на сучасному етапі основним напрямом професійного розвитку викладачів залишається система післядипломної освіти, в структурі якої провідне місце займає підвищення кваліфікації та стажування. При цьому останнім часом зростає роль інших напрямів: самоосвіти, безперервного професійного розвитку, методичної роботи педагогів та їхньої участі в робочих групах із підготовки нормативно-правових актів у сфері освітньої діяльності, розробки стандартів та освітньо-професійних програм з економічних спеціальностей тощо. Комплексна діяльність педагогічних працівників за цими напрямками спроможна забезпечити здатність успішно здійснювати педагогічну діяльність відповідно до вимог чинного законодавства та розпорядчих документів керівників закладів фахової передвищої освіти, що характеризується наявністю в них правових знань, умінь, навичок, способів мислення, цінностей та відповідного рівня правосвідомості й виявляється в правомірній поведінці під час вирішення завдань професійної діяльності та готовності до забезпечення освіченості учнівської молоді в галузі економічних правовідносин.

Ключові слова: педагогічні працівники, правова компетентність, післядипломна педагогічна освіта, підвищення кваліфікації, стажування, методична робота, самоосвіта, безперервний професійний розвиток.

Одним з основних завдань Національної програми правової освіти населення, затвердженої Указом Президента від 18 жовтня 2001 року № 992, визначено “підвищення рівня правової підготовки населення, насамперед учнівської та студентської молоді...” [1]. Виконання цього завдання покладається, насамперед, на педагогічних працівників різних закладів освіти, які здійснюють просвітницьку діяльність, формуючи при цьому світогляд своїх вихованців, відповідний рівень правової культури та правосвідомості.

Для ефективного здійснення цієї діяльності педагоги повинні постійно вживати заходів із розвитку своєї правової компетентності, актуалізації наявних знань та умінь із права, а також вільно володіти вимогами чинного законодавства, розпорядчих документів керівників закладів передвищої освіти в освітній сфері, а також бути спроможними до забезпечення відповідного рівня правової культури та освіченості учнівської молоді в галузі економічних правовідносин.

Проблемні питання професійного розвитку педагогічних працівників були предметом наукових розвідок вітчизняних учених. Зокрема, теоретичні положення неперервної освіти та освіти дорослих досліджували В. Андрущенко, Л. Аніщенко, В. Бех, В. Бондар, І. Зязюн, В. Ілляхова, Ю. Красильник, В. Кремень, Л. Лук'янова, В. Лутай, Н. Ничкало, В. Олійник, В. Руссол, Т. Сорочан; проблему розвитку компетентностей педагогічних працівників у післядипломній педагогічній освіті – М. Антонченко, О. Армейський, В. Берека, С. Білошицький, Ю. Богуцький, А. Данильєв, Б. Дьяченко, О. Рудіна, О. Самойленко, С. Сисоєва, С. Толочко, Г. Харченко, В. Швидун, І. Шевченко та інші. Однак проблеми цілеспрямованого розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів залишаються малодослідженими в науковій літературі.

Метою статті є визначення основних напрямів розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів в умовах сьогодні.

На сучасному етапі основним напрямом професійного розвитку педагогів залишається система післядипломної освіти, яка є складником освіти дорослих, що передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду (відповідно до Закону України “Про освіту”) [2].

У педагогічній науці в контексті розвитку правової та інших компетентностей педагогічних працівників науковці оперують поняттям “післядипломна педагогічна освіта”. У ній убачають систему, яка найбільш оперативно може реагувати на зміни в освітньому середовищі, метою якої є підвищення кваліфікації вчителів на основі дійсних і перспективних тенденцій розвитку як освітньої, так й інших предметних галузей [3, с. 55].

Сформована в Україні система післядипломної педагогічної освіти має чітку структуру, ієрархію та охоплює розгалужену мережу суб'єктів надання освітніх послуг у цій сфері. Основною метою їх функціонування

є задоволення потреб педагогічних працівників у формуванні й розвитку загальних та фахових компетентностей, підвищення рівня педагогічної майстерності, впровадження новітніх педагогічних ідей та технологій в освітній процес, забезпечення можливості неперервної освіти впродовж життя.

Проаналізовані нами пропозиції з підвищення кваліфікації, що доступні педагогічним працівникам економічних коледжів, зокрема в Науково-методичному центрі вищої та фахової передвищої освіти та Центральному інституті післядипломної освіти Державного закладу вищої освіти "Університет менеджменту освіти" Національної академії педагогічних наук України, свідчать про фокусування ними на вдосконаленні актуальних для сучасного педагога компетентностях: професійній, управлінській, інформаційно-телекомунікаційній, науково-методичній, інноваційно-дослідницькій, компетентності з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку тощо. Поза увагою залишаються питання цілеспрямованого розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів.

Така ситуація створює передумови для зниження рівня правової культури педагогічних працівників, наслідком чого може стати неспроможність здійснювати освітню діяльність відповідно до вимог вітчизняних та нормативно-правових актів, швидко й безболісно адаптуватись до реформаторських змін у освітній сфері та формувати необхідний рівень правосвідомості здобувачів освіти у сфері економічних правовідносин.

Стажування педагогічних працівників економічних коледжів, як один зі складників післядипломної освіти, становить цілеспрямовану діяльність, спрямовану на набуття особою практичного досвіду успішного виконання завдань педагогічної діяльності, а також посадових обов'язків за обійманою посадою, зокрема, із застосуванням знань та умінь у галузі права.

Педагогічні працівники для проходження стажування мають змогу обирати місце його проведення, а саме відповідний заклад освіти, установу, організацію чи підприємство. Зазначені суб'єкти можуть розташовуватись як на території України, так і за кордоном. При цьому стажування здійснюється на підставі договору, що укладається між закладом освіти, працівник (працівники) якого проходить (проходять) стажування, та суб'єктом, що надає відповідні послуги [4].

Стажування педагогічних працівників економічних коледжів здійснюється за індивідуальною програмою, що містить: інформацію про його обсяг (тривалість), форму проведення (із відривом від виконання посадових обов'язків чи без), очікувані результати навчання та інші питання, що регулюють порядок організації і проведення стажування. Зазначений документ розробляється та затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації [4].

Варто зазначити, що стажування є однією з форм участі майбутніх роботодавців в освітній діяльності з підготовки фахівців для різних галузей економіки. Через цей складник післядипломної освіти вони мають змогу корегувати освітній процес та фокусувати його на формуванні в здобувачів фахової передвищої освіти актуальних знань та умінь, необхідних для успішного розв'язання завдань майбутньої професійної діяльності. Відбувається це в процесі активного залучення педагогічних працівників під час проходження стажування до обговорення поточних проблем функціонування галузі; відпрацювання вмій і навичок щодо розв'язання різноманітних практичних завдань професійної діяльності; оновлення професійних знань, зокрема з правового регулювання у сфері діяльності суб'єкта, що здійснює стажування; ознайомлення з перспективними напрямками розвитку галузі та чинниками, які на це впливають. Отримані актуальні знання та навички педагогічних працівників економічних коледжів можуть використовувати під час освітньої та методичної діяльності. Проте на сучасному етапі організація такої співпраці зі стейкхолдерами потребує суттєвого вдосконалення.

Можемо констатувати, що наразі післядипломна педагогічна освіта перебуває в трансформаційному періоді адаптації нових законодавчих положень до українських реалій. Незважаючи на суттєвий прогрес у реформуванні цього складника освіти, залишаються невирішеними окремі проблеми: законодавчого регулювання функціонування системи освіти дорослих; розробки відповідних освітніх стандартів та оновлення на їх основі освітньо-професійних програм; запровадження дуальної форми організації підвищення кваліфікації; джерел фінансування післядипломної освіти педагогічних працівників, зокрема й за кордоном; визнання закладами освіти результатів неформальної та інформальної освіти як заходів із підвищення кваліфікації тощо.

Динамічний розвиток цифрових технологій, розширення можливостей доступу до різноманітних джерел інформації, усвідомлення педагогами необхідності постійного професійного розвитку та самовдосконалення визначають самоосвіту як одне з найактуальніших та пріоритетних напрямів розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів на сучасному етапі.

У Концепції розвитку педагогічної освіти зазначається, що "прагнення до самовдосконалення й самоосвіта є важливими чинниками професійного зростання педагога, що забезпечують розширення його професійних можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності. Ця діяльність, яка має бути постійною та систематичною, нерозривно пов'язана з професійним зростанням і підвищенням рівня педагогічної майстерності, а також характеризується поетапним досягненням мети" [5].

Реалізація цього положення потребує задіяння всього інструментарію системи освіти дорослих, серед яких самоосвіта набуває одного з ключових значень.

Г. Наливайко трактує “самоосвіту” “...як самостійний, системний, усвідомлено спрямований пошук нових знань, накопичення культурних цінностей через постійну творчу роботу, спрямовану на здійснення життєвих і професійних планів людини” [6, с. 204].

Самоосвіта педагогічних працівників економічних коледжів у вузькому розумінні дозволяє поповнити професійну компетентність важливими знаннями, вміннями та навичками, необхідними для ефективного здійснення освітньої діяльності.

У широкому розумінні самоосвіта дозволяє задовольнити їх потребу в постійному саморозвитку, забезпечити формування індивідуальної освітньої траєкторії, а також характеризує можливості та бажання педагога до підвищення своєї професійної, правової та інших компетентностей із метою розвитку власного творчого потенціалу та педагогічної майстерності.

Дослідниця І. Мося у своїй науковій роботі наводить такі елементи самоосвітньої діяльності, як самооцінка, самооблік, самовизначення, самоорганізація, самореалізація, самокритичність, самоконтроль і саморозвиток [7, с. 64-65].

На нашу думку, цей перелік буде неповним без такого важливого складника самоосвітньої діяльності, як самоосвітня компетентність педагога, що науковцями визначається як “інтегрована якість особистості, яка характеризується наявністю пізнавальних мотивів, продуктивних самоосвітніх знань, умінь і навичок, досвіду самоосвітньої діяльності, цінностей, що зумовлюють готовність і здатність особистості ефективно здійснювати самоосвітню діяльність” [7, с. 29].

У цьому контексті Л. Ніколенко зазначає, що “вміння вчитися – найважливіший складник професії педагога, який виявляється у використанні прийомів розумової діяльності щодо низки навчальних ситуацій. Це організація свого часу, планування роботи, контролювання своєї діяльності, знаходження необхідної інформації, вибір відповідних методів учіння, співпраця з іншими людьми. Педагог постійно ознайомлюється з різноманітним науково-методичною літературою, новими технологіями навчання, а це змушує його самого до пошуку нової потрібної інформації” [8, с. 257].

Успіх самоосвітньої діяльності педагогічних працівників економічних коледжів із розвитку правової компетентності залежить від сформованого рівня самоосвітньої компетентності; здатності до саморефлексії; вміння вільно орієнтуватись в інформаційному просторі та працювати з правовою інформацією; мотивації до самореалізації через досягнення успіхів у професійній діяльності, що формується на підставі життєвих цінностей, переконань та ставлення до себе, а також цілеспрямованої управлінської діяльності керівників закладів фахової передвищої освіти.

Важливим напрямом системи освіти дорослих, спрямованим на підвищення рівня професіоналізму педагогічних працівників економічних коледжів, є безперервний професійний розвиток, що в Законі України “Про освіту” визначається як безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності [2].

Безперервний професійний розвиток може здійснюватися через формальну, неформальну та інформальну освіту педагогічного працівника, а його результати можуть бути підставою для присвоєння професійних (зокрема, часткових) та здобуття повних освітніх кваліфікацій [5].

Динамічний розвиток цього складника системи освіти дорослих зумовлений цифровізацією освіти, що сприяє її виходу за часові, просторові та інституційні межі. Це дозволяє педагогічним працівникам економічних коледжів отримати освітні послуги у вітчизняних та закордонних закладах, брати участь у різноманітних наукових, науково-дослідних, експериментальних вітчизняних та міжнародних проєктах в освітній сфері, що сприяє поглибленню міжпредметних і трансдисциплінарних зв’язків, науковому-практичному обміну досвідом здійснення інноваційної освітньої та наукової діяльності, а також іншим масовим заходам правового спрямування (онлайн-курсам, вебінарам, семінарам тощо).

Методична робота педагогічних працівників є напрямом розвитку правової компетентності та становить цілеспрямовану діяльність щодо забезпечення психолого-педагогічної та методичної підготовки викладачів із метою підвищення ефективності навчально-виховної діяльності [9].

Пріоритетними завданнями методичної роботи в закладах фахової передвищої освіти є:

– упровадження в професійну діяльність передового педагогічного досвіду, інноваційних технологій та методів навчання;

– виявлення проблемних питань та способів удосконалення методичної та освітньої діяльності;

– допомога в професійному становленні молодих педагогічних працівників;

– підтримання в актуальному стані навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін та інше.

Необхідність виконання зазначених завдань вимагає від педагогічних працівників економічних коледжів необхідності відслідковування змін чинного законодавства в освітній сфері та інших сферах суспільних відносин із метою викладання актуальної інформації в межах закріплених навчальних дисциплін, а також розробки навчально-методичного забезпечення відповідно до сучасних вимог освітньої діяльності. Наслідком цієї цілеспрямованої діяльності, зокрема, є підвищення правової компетентності педагогічного працівника, формування необхідного рівня правової освіченості та правосвідомості як у педагога, так і в студентській молоді.

Вагомим напрямом розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів є участь у робочих групах із підготовки нормативно-правових актів у сфері освітньої діяльності, розробки стандартів та освітньо-професійних програм з економічних спеціальностей тощо. Участь у нормотворчій діяльності сприяє розумінню педагогами порядку організації цієї діяльності, вдосконаленню вміння тлумачити нормативні приписи, виявленню проблемних питань функціонування галузі, визначенню способів їх усунення на різних рівнях та формулюванню прогностичних напрямів розвитку освітньої сфери. Прикладами ефективного задіяння фахівців у галузі освіти педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти в нормотворчій діяльності є участь у робочій групі з підготовки проєкту закону України “Про фахову передвищу освіту”, завдяки чому вдалося відстояти принципові позиції щодо подальшого функціонування та розвитку фахової передвищої освіти, оскільки професіонали, які щоденно працюють у цій галузі, більш фахово та гостро відчують проблеми, які потребують першочергового вирішення, зокрема й на законодавчому рівні, для забезпечення сталого поступового розвитку цього складника освіти відповідно до сучасних освітніх трендів.

Висновки. Отже, розглянувши досліджуване питання, доходимо висновку, що основними напрямками розвитку правової компетентності педагогічних працівників економічних коледжів є система післядипломної педагогічної освіти, самоосвіта, безперервний професійний розвиток, методична робота педагогів та участь у робочих групах із підготовки нормативно-правових актів у сфері освітньої діяльності, розробки стандартів та освітньо-професійних програм з економічних спеціальностей тощо. Комплексна діяльність педагогів за цими напрямками спроможна забезпечити здатність успішно здійснювати педагогічну діяльність відповідно до вимог чинного законодавства та розпорядчих документів керівників закладів фахової передвищої освіти, відповідний рівень правосвідомості та готовність до забезпечення освіченості учнівської молоді в галузі економічних правовідносин.

Використана література:

1. Про затвердження національної програми правової освіти населення : Указ Президента України від 18 жовтня 2001 р. № 992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992/2001#Text> (дата звернення: 30.08.2021).
2. Про освіту : Закон України 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 31.01.2021).
3. Армейський О. С. Розвиток правової компетентності вчителів технологій у післядипломній педагогічній освіті : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2018. 329 с.
4. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. Дата оновлення: 27.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 11.03.2021).
5. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 30.08.2021).
6. Наливайко Г. В. Розвиток самоосвітньої компетентності вчителів початкових класів у міжкурсовий період підвищення кваліфікації. *Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології* : тези II-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції (м. Київ, 28 квітня 2017 р.). Київ : ЦПППО, 2017. С. 203–206.
7. Мося І. А. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у процесі загальноосвітньої підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2013. 283 с.
8. Ніколенко Л. Т. Уміння вчитися як ключова компетентність професійного розвитку педагога. *Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології* : тези II-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції (м. Київ, 28 квітня 2017 р.). Київ : ЦПППО, 2017. С. 256–259.
9. Методична робота. Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету. URL: <http://collegesnau.com/index.php/metodychna-robova> (дата звернення 25.08.2021).

References:

1. Pro zatverdzhennia natsionalnoi prohramy pravovoi osvity naseleння [On approval of the national program of legal education of the population]. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 18.10.2001 № 992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992/2001#Text> (data zvernennia: 30.08.2021) [in Ukrainian].
2. Pro osvitu [On Education]. Zakon Ukrainy 05.09.2017 r. № 2145-VIII. Data onovlennia: 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (data zvernennia: 31.01.2021) [in Ukrainian].
3. Armeiskiy O. S. Rozvytok pravovoi kompetentnosti vchyteliv tekhnolohii u pislidyplomnii pedahohichnii osviti [Development of Technologies teachers' legal competence in postgraduate pedagogical education] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Kharkiv, 2018. 329 s. [in Ukrainian].
4. Deiakii pytannia pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv [Some issues of professional development of pedagogical and scientific-pedagogical staff]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 serpnia 2019 r. № 800. Data onovlennia: 27.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennia 11.03.2021) [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Kontseptsii rozvytku pedahohichnoi osvity [On approval of the Concept of pedagogical education development]. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.07.2018 № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (data zvernennia: 30.08.2021) [in Ukrainian].
6. Nalyvaiko H. V. Rozvytok samoosvitnoi kompetentnosti vchyteliv pochatkovykh klasiv u mizhkursoviyi period pidvyshchennia kvalifikatsii [Development of self-educational competence of primary school teachers in the intercourse period of advanced training]. *Profesiyni rozvytok fakhivtsiv u sistemii osvity doroslykh: istoriia, teoriia, tekhnolohii* : tezy II-yi Vseukrainskoi Internet-konferentsii (m. Kyiv, 28 kvitnia 2017 r.). K. : TsIPPO, 2017. S. 203–206 [in Ukrainian].

7. Mosia I. A. Formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti maibutnix kvalifikovanykh robotnykiv u protsesi zahalnoosvitnoi pidhotovky [Forming self-educational competence of future skilled workers in the process of general education] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Kyiv, 2013. 283 s. [in Ukrainian].
8. Nikolenko L. T. Uminnia vchytysia yak kliuchova kompetentnist profesiinoho rozvytku pedahoha [Ability to learn as a key competence of professional development of a teacher]. *Profesiyni rozvytok fakhivtsiv u systemi osvity doroslykh: istoriia, teoriia, tekhnolohii* : tezy II-yi Vseukrainskoi Internet-konferentsii (m. Kyiv, 28 kvitnia 2017 r.). K. : TsIPPO, 2017. S. 256–259 [in Ukrainian].
9. Metodychna robota [Methodical work]. Sumskyi fakhovyi koledzh Sumskoho natsionalnogo ahrarnoho universytetu. URL: <http://collegesnau.com/index.php/metodychna-robota> (data zvernennia 25.08.2021) [in Ukrainian].

Kurok R. O. Directions of developing legal competence of economic colleges' teaching staff

Reforming the education system in Ukraine, its adaptation to the requirements of the international community, the dynamics of changes in current legislation and regulations in the field of education determine the need for continuous development of legal competence of pedagogues to qualitatively performing professional functions. It causes the necessity of the continuous professional development of the teacher for the successful implementation of pedagogical activities in the context of dynamic changes in various spheres of life. The concept of lifelong learning, implemented in Ukraine, should contribute to the fulfilment of this requirement.

The tools aimed at personal and professional development of pedagogues are, first of all, adult education. The main directions of developing legal competence of economic colleges teaching staff in the system of adult education are considered in the article. It is established that nowadays the main direction of professional development of teachers is the system of post-graduate education, which includes advanced training and internships as the leading components of its structure. At the same time, the role of such directions as self-education, continuous professional development, methodical work and participating in working groups on working out regulations in the field of education as well as standards and educational programs in economics, etc. has been growing. Teacher's complex work in these directions should ensure their ability to successfully carry out pedagogical activity according to current legislation and administrative documents of heads of institutions of professional pre-higher education, characterized by their legal knowledge, skills, ways of thinking, values and appropriate level of legal awareness, manifested in lawful behaviour in solving professional tasks and readiness to ensure students education in the field of economic legal relations.

Key words: teaching staff, legal competence, postgraduate pedagogical education, advanced training, internship, methodical work, self-education, continuous professional development.

УДК 006.3:364.4-053.6](100)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.20>

Левченко Н. В.

**АНАЛІЗ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ:
МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ**

Проаналізовано основні нормативно-правові вітчизняні та міжнародні акти, які регламентують молодіжну роботу й молодіжну політику та наукові джерела дослідників, які займалися проблематикою державної молодіжної політики в Україні. Мета статті – проаналізувати міжнародні нормативно-правові акти, які регламентують молодіжну роботу та молодіжну політику в Україні та в країнах Європейського Союзу. У дослідженні використано такі методи, як аналіз, порівняння та узагальнення міжнародних та вітчизняних джерел із досліджуваної проблеми.

Зауважено, що в нашій країні діє понад 30 вітчизняних та понад 15 міжнародних нормативно-правових актів. Молодіжну державну політику в Україні характеризує значна кількість нормативно-правових актів, основою яких є Конституція України, де зафіксовано основні права та обов'язки громадян.

Нормативні документи, розроблені в Україні, базуються на міжнародних актах Ради Європи, яка впродовж багатьох років розробляла різноманітні принципи, цілі та цінності, на яких має будуватися молодіжна політика. На основних стандартах Ради Європи молодіжної політики ґрунтуються шість напрямів діяльності: участь, інформація, інклюзія, доступ до прав, молодіжна робота, мобільність.

У статті розкрито зміст трьох частин Європейської хартії про участь молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівнях (перша – огляд галузей політики, друга – засоби для участі молоді, третя – інституційна участь молодих людей у місцевих і регіональних справах). Виокремлено принципи Європейської хартії.

Виявлено, що всі нормативно-правові документи спрямовані на розвиток якісної молодіжної роботи, активну підтримку місцевої, регіональної та національної молодіжної політики; розвиток та вдосконалення знань, умінь і навичок молодіжних працівників.

Ключові слова: молодіжна політика, нормативно-правові акти, молодь, міжнародні акти, молодіжна робота, соціальна робота.

Молодіжна політика України в умовах децентралізації орієнтована на формування комфортного середовища для життя та розвитку молоді в громадах, а пріоритетними напрямками її реалізації є фінансове